

Predikarens uppgift – en vädjan till präster och predikanter

Under hela sin livstid var Axel B Svensson ELMs, eller BVs, förgrundsgestalt. Han var en gärna hörd predikant, diktare och flitig skribent i olika fora inklusive det egna organet *Nya Vaktaren*. Han skrev återkommande om predikan och predikanten. Flera av hans artiklar i sådant ärende publicerades i en skrift som utkom på BV-förlag 1990, *Predikan i anda och sanning* – ett urval essäer om kristen förkunnelse. Vi har tidigare publicerat en av artiklarna som ingår i skriften och här följer en annan, som först gick i tryck 1942. Den påminner om perspektiv i predikan som tunnats ut och riskerar att ytterligare försvagas utan bättring.

Då Frälsaren vandrade på jorden var flertalet människor obotfärdiga, och i vår tid är förhållandet likadant. Det har väl ända sen syndafallets dag varit så, och ändring lär inte vara att vänta.

Kristus inrättade sig med hänsyn till det faktiska förhållandet. Han verkade och talade precis som det var mest lämpligt med hänsyn till människornas andliga ställning. På samma sätt gjorde apostlarna. Det har också de män gjort som haft betydelse för Guds rikets utbredande på jorden. De har alltid predikat för de obotfärdiga.

Läser man kyrkohistorien med eftertanke, så kan man inte undgå att se att de slöa,

döda, torra tiderna kännetecknats av en helt annan predikan. Under sådana tider har den kristna förkunnelsen inte egentligen riktat sig till oomvända människor med ett ovillkorligt krav på bättring. Nej, dötidernas predikan har nästan alltid varit en konturlös förkunnelse. Den har talat föga eller intet om helvetet, ty den har varit anpassad på att inte såra någons känsla. Därför har den också underlåtit att förkunna Guds heliga lag till dess yttersta udd. Den har talat rätt vackert om människan och aldrig vågat säga folk rakt i synen, vilka förtappade uslingar de i själva verket är. Man har gjort en syn-tes av lag och evangelium och så fått fram ett slags moralkaka, på vilken människorna bjudits. Alla har betraktats som någorlunda skapliga varelser, som dock ansetts både vilja, böra och kunna bli bättre.

Sådan förkunnelse är i våra dagar den mest vanliga. Därför ska ingen undra på att det är ganska dött och slött på det andliga området. Det hörs just inte av något andligt uppvaknande. Men verksamhet saknas ingalunda. Det predikas mycket mera nu än förr, men den andliga frukten är likväl mindre. Detta ifall man med andlig frukt menar påtagligt uppvaknande och verkliga

omvändelser. Men är man nöjd med medlemsiffror i matriklar, så kanske det nutida utsädet bär mer än hundrafalt. Det är ju också ogräsets natur.

Ändring behöver ske. Den kan inte komma till stånd utan predikare. På deras förkunnelse beror det. Präster och predikanter måste handla som Herren Jesus, apostlarna, reformatorerna och väckelsepredikanterna i gången tid. Det är nödvändigt att man börjar tala till de obotfärdiga.

Till en början bör människorna underrättas om att de är oomvända och obotfärdiga. Och så ska de förevisas, att de inte har gjort bättring. I det sammanhanget ska Guds heliga lag predikas oakortad med tillhörande hotelser. Det ska också talas klart och tydligt om domedagen och om masken som aldrig dör och elden som aldrig slocknar. Just så predikade Herren Jesus. Ingen ska mena sig kunna göra det bättre än Herren själv.

Säkerligen anser många att det inte går an att predika på sådant sätt. De har sina farhågor, som delvis kan anses väl grundade. Naturligtvis får förkunnaren bereda sig på mycket obehag i tiden. Han kommer att bli förföljd. Det har den osminkade sanningens predikare alltid blivit. Den som nu är populär bland de obotfärdiga och vill förbli det ska inte anstränga sig att ändra sin förkunnelse. Han bör hålla på att säga den oomvända världen att den är bra som den är, bara den i vissa yttre detaljer hyfsar till sig undan för undan, hålla på därmed, tills han möter sina vilseledda åhörare i helvetet. Ty dit bär det med både predikare och åhörare. Det kan inte undvikas, när han nödvändigt vill ha kvar sin popularitet och älskar äran av människor mera än äran av Gud.

De präster och predikanter däremot, som önskar rädda sina egna själar och även uträtta något för sina medmänniskor, måste ovillkorligt begynna att som Herren Jesus predika för de obotfärdiga. Och ingen förkunnare ska förmoda att åhörantalet då kommer att minska. Tvärtom visar all erfarenhet att just kring den skarpe väckelsepredikanten tättnar skarorna. Det är nämligen så, att människorna vet sig behöva höra just sådant som angår de obotfärdiga.

Ingen ska emellertid förbise att Herren Jesus i omedelbart sammanhang med det hårda strafftalet till Korasin, Betsaida och Kapernaum framförde den ljuvliga budningen: "Kommen till mig, I alla, som arbeten och ären betungade." Evangelium ska nämligen även förkunnas, och förkunnas just för obotfärdiga. Ty evangelium är inte tilltaget med hänsyn till gudfruktiga och fromma människors behov, utan evangelium är verkligen för ogudaktiga. Men även denna sanning besinnas föga i döda och sömnaktiga tider.

Nej, vare det klart sagt: ska väckelse uppstå bland svenska folket, en verklig väckelse, som inte bara leder till reparation av den gamla människan utan får hjärtats omvändelse till Gud såsom följd, så måste lag och evangelium predikas för de ogudaktiga och obotfärdiga. De andra kan i stor utsträckning hänföras till de nio och nittio, som ingen bättring behöver.

Undertecknad vill nog tro att många predikare, inte minst ur den yngre generationen, verkligen önskar uträtta något. Somliga är uppenbarligen gripna av ett patos för kyrkan och fäderneslandet, och andra är lika beslutna att målmedvetet sträva för något religiöst samfunds eller någon förenings

Det är nödvändigt att man börjar tala till de obotfärdiga.

tillväxt. Samtliga förmodar nog att de så bäst kan gagna Guds rike. Slik förmodan är intet annat än *pia fraus*.¹ Guds rike står över alla samfund och är något annat och mera. Guds rike tjänas därigenom att det förlo-
rade fåret blir funnet av den gode Herden.

Det är gott och väl för kyrka och samfund, om de medvetet kristna kan bli väckta ur sin sömnaktighet och drivas att börja arbeta för inre och yttre mission, församlingsverksamhet, ungdoms- och socialvård och annat sådant. Men det är på intet sätt det nödvändigaste och viktigaste.

Det viktiga, det absolut nödvändiga, är att de obotfärdiga förs till en sann bättring. Det är de ogudaktiga, som ska in i Guds rike. Detta får predikaren inte glömma. Därför ska lag och evangelium förkunnas just för de ogudaktiga. Detta är prästens och predikantens uppgift. Blir inte den uppgiften fylld, så tar djävulen hem spelet trots allt församlings- och föreningsarbete.

Och ärendet är brådskande. Vi har inte eoner till vårt förfogande utan endast ett kort människoliv, och egentligen bara några fattiga tiotal år därav. Experimentens tid bör nu vara förbi. Det bör sättas i gång en offensiv omedelbart. Och det är präster och predikanter, som ska utföra den genom att predika lag och evangelium rent och klart.

För någon tid sen skrev en kyrkoherde i en tidning, att undertecknad hade fått för sig, att den svenska kyrkan kunde ha den största betydelse, och *därför* ägnat sig åt att söka uppväcka prästerna till iver *för* människors omvändelse och för lärans bevarande. Jag ska inte motsäga honom. Det är nämligen min övertygelse att om alla Sveriges präster och predikanter började att av helhjärtad tro förkunna lag och evangelium i

överensstämmelse med evangelisk-luthersk trosbekännelse, så skulle det bli en aldrig förut sedd vartid i landet. Då skulle många av de ogudaktiga göra bättring i anda och sanning. Men – jag är gammal nog för att inte hysa värst stora förhoppningar. Jag ska tala rent ut.

Flertalet av de äldre predikarna är alldeles för självgoda. De menar sig kunna sitt yrke, och det är nätt opp deras förbannelse, att predikandet har blivit en yrkes- eller ämbetsutövning blott. De är ämbetsmän. De tjänstgör så och så dags i predikstolen och sen på vissa andra tider på annat sätt. Sen har de flesta av dem varken tid eller lust till mera. Det syns och hörs också tydligt, att många av dem är främmande för Gud och själva hör till de obotfärdiga. Fast det visst inte alltid finns någon lärdom och beläsenhet att tala om, är de ändå ofta bekajade med lärdomshögfärd och fyllda av vördnad för sig själva och sitt kall. Inte förtvivlar jag om dem alla, för också försumliga präster kan räddas, emedan det hos Gud finns nåd även för dem. Men jag fruktar likväl högeligen att av de flesta inte är mycket att vänta.

Men så har vi den yngre generationen, som ännu inte är fastkörd i gamla hjulspår, och så de blivande predikarna, som håller på att förbereda sig för sitt kall. Skulle inte dessa unga män kunna känna sig manade att sätta handen till plogen och bli Herrens redskap till de obotfärdigas räddning? Är det möjligt att tänka sig en större livsuppgift? Är inte denna uppgift predikokallets innebörd och mening? Jo, förvisso. Prästen och predikanten ska varken vara blott en ämbetsman, som har ett visst pensum arbete per dag, eller en aktör, som höstar in applåder för en väl genomförd roll. Han ska

vara något oändligt mera och högre. Han skall rent av vara Jesu Kristi mun, som kallar syndare till bättring, Frälsarens händer, som söker lösgöra det förvillade faret ur törnesnåren, hans ögon, som ser publiken sittande vid tullen. Predikokallets innehavare ska inte göra karriär i tiden utan ha blicken riktad mot det osynliga och hårda ut i sin Mästares efterföljd.

Egentligen är det under inre nöd som jag skriver detta. Jag vågar nämligen inte hoppas, att många ska särskilt akta på mina ord. Därför har jag sedan flera år tillbaka sökt förmå än den ene och än den andre att träda fram och, bättre än jag här kunnat, tala i sak just det anförda. Det har varit kända män med anseende och lärdom, och jag vet – därpå har jag hans skrivna ord – att en av dem kände min hänvändelse som en kallelse. Men – det stannade därvid av anledning, som jag ej är befogad att bedöma.

Nu har jag på detta sätt ropat ut saken och hoppas att en hel del av vårt lands predikare

ska läsa denna artikel. Så hoppas jag även att Gud i sin nåd ska uppväcka dem till nitälskan för Guds rike, så att de tar korset på sig och går in i vingården för att verka Herrns verk på jorden genom att utan prutmån predika lag och evangelium för de ogudaktiga.

Sannerligen det har daltats mycket nog med vår dansanta ungdom nu. Det har offrats nog bronseringstinktur på den gamla människan – förgyllas kan inte den svarta skepnaden – så nu är det högt på tiden att börja använda Guds heliga lag för att syndaren så må bli bekväm att höra Jesu Kristi evangelium och varda frälst.

Axel B. Svensson

Predikant och ledare för Missionssällskapet Bibeltrogna Vänner, Stockholm (1879–1967)

Ur *Predikan i anda och sanning* – ett urval essäer om kristen förkunnelse av Axel B Svensson, BV-Förlag, Stockholm 1990.

1. Fromt bedrägeri, from villolära.